

Raadhuisplein 2
Postbus 63
3770 AB Barneveld
Telefoon 14 0342
Fax (0342) 495 376
E-mail info@barneveld.nl
Internet www.barneveld.nl

CDA
De heer M. Schipper

Geachte heer Schipper,

Datum: De CDA raadsfractie gemeente Barneveld heeft op 19 mei 2020 vragen gesteld op grond van artikel 42 van de Organisatieverordening van de gemeenteraad over de Papierregeling verenigingen.

Ons kenmerk:

Onderwerp:
Beantwoording schriftelijke vragen papierinzameling

Graag beantwoorden we uw vragen over de motivatie achter het besluit om te stoppen met de huidige inzamelstructuur voor oud papier. Een uitgebreide toelichting op deze motivatie is hier op zijn plek. Het gaat immers om de inzet van vrijwilligers van 25 verenigingen die helpen bij de inzameling van oud papier in de gemeente Barneveld. Naast deze betrokkenheid bij het gescheiden afval inzamelen gaat het ook om inkomsten voor de verenigingen. Onze motivatie lichten we hieronder toe.

Nieuwe doelstellingen rondom afval inzameling en hergebruik

Met de strategienota Grondstoffen 2020-2024 (geagendeerd voor de commissie van 2 juni 2020) willen we de huidige resultaten van afvalscheiding en hergebruik verbeteren. Met als doel zo min mogelijk restafval om te verbranden en zo veel mogelijk grondstoffen om te hergebruiken. Het realiseren van deze doelstellingen is grotendeels afhankelijk van het gedrag van inwoners. Hoe kunnen inwoners hier bij worden betrokken? Hoe kunnen inwoners worden gemotiveerd en gefaciliteerd? Daarom is het uitrollen van de strategienota gebaseerd op participatie. Samen met inwoners willen we bepalen wat er nodig is om de doelstellingen te behalen.

In de strategienota komt ook de huidige oud papierinzameling aan de orde. Er wordt voorgesteld om de huidige inzamelstructuur te veranderen. Waarom stellen we dit voor? De huidige samenwerkingsvorm past niet meer bij het bereiken van de nieuwe doelstellingen. De regeling is niet efficiënt, onvoldoende transparant en niet meer gericht op het halen van milieudoelstellingen. We zien wel het belang van het inzetten van verenigingen voor de nieuwe opgave. Daarover willen we nu in gesprek gaan met de verenigingen.

De huidige oud papierinzameling

In 2020 zijn in totaal 25 verenigingen betrokken bij de oud papierinzameling in onze gemeente. Deze groep bestaat uit verschillende maatschappelijke organisaties; muziekverenigingen, kerken of aan kerken verbonden organisaties, wijkverenigingen, corso-wijken, sportclubs en scholen. Deze verenigingen leveren op twee manieren vrijwilligers om oud papier in te zamelen:

- de huis-aan-huis inzameling op voornamelijk de zaterdag, een enkele vereniging helpt op een werkdag (als bijrijder van de zijlader of in enkele gevallen als belader op de achterlader).
- het beheren van een grote container waar het oud papier naar toe kan worden gebracht. Deze container wordt door de inzamelaar geplaatst en geleegd.

Van de 25 verenigingen doen vier verenigingen de beide werkzaamheden en zamelen twee verenigingen alleen oud papier in met een grote container. Met uitzondering van enkele verenigingen, die door de weeks vrijwilligers ter beschikking hebben, wordt er op zaterdag ingezameld. In 2019 werd er in totaal bijna 3.500 ton oud papier ingezameld. Verreweg het grootste deel (89%) daarvan werd huis-aan-huis ingezameld met zijladers en achterladers. Via de grote containers die bij de verenigingen werden neergezet werd 11% ingezameld.

Van oudsher zijn deze verenigingen betrokken bij het inzamelen van oud papier, enerzijds om afval te scheiden anderzijds om inkomsten te genereren.

Waarom de regeling aanpassen?

Rol van vrijwilligers bij huis-aan-huis inzameling minimaal geworden

In het verleden zamelden verenigingen zelf met eigen vrijwilligers in bepaalde wijken oud papier in. De gemeente gebruikt tegenwoordig voor de oud papierinzameling de blauwe kliko en zamelt deze huis-aan-huis in. Dat doen we omdat daarmee de beste inzamelresultaten worden behaald; iedereen kan een kliko krijgen. Inwoners kunnen oud papier zelf aanbieden, ook zonder betrokkenheid bij een vereniging. Daarnaast kan oud papier weg worden gebracht naar De Otelaar of bij de appartementen waar ondergrondse papiercontainers staan.

De rol van de verenigingen om de gemeente te helpen met het zo goed mogelijk inzamelen van oud papier is hierdoor ingehaald door de ontwikkelingen. Met de invoering van het zijbeladen (leggen van container via de zijkant van de vrachtwagen) zijn er bovendien geen beladers / vrijwilligers meer nodig. De gemeente kan het oud papier ook zonder hulp van de verenigingen en zonder meerkosten uitvoeren. Dat gebeurt al in grote delen van de gemeente. Daar vindt de papierinzameling plaats met één chauffeur op de wagen. In de andere delen van de gemeente worden de verenigingen omwille van de papierregeling nog wel betrokken bij het inzamelen. Echter dit kan bijna alleen op de zaterdag omdat dan alleen de vrijwilligers beschikbaar zijn. Doordat de meeste inzamelronden op zaterdag plaatsvinden is dit niet efficiënt en worden er extra kosten gemaakt voor de inzet van personeel en vrachtwagens. Het gaat om € 145.000 per jaar. Door te stoppen met het inzamelen op zaterdag worden deze kosten vermeden. Kosten die nu uit de afvalstoffenheffing worden betaald. We willen deze maatregel per 2021 invoeren. Dit staat in de grondstoffennota.

Vaste oud papierprijs

De verenigingen ontvangen als vergoeding voor het oud papier een vaste prijs per kilo. Deze kosten worden betaald uit de afvalstoffenheffing. Zowel voor het huis-aan-huis inzamelen (€ 0,06 per kilo) als voor het ingezamelde papier in de grote container (€ 0,03 per kilo). Totaal wordt er zo'n € 135.000 aan verenigingen uitgekeerd. Per deelnemende vereniging wordt gemiddeld € 5.300 per jaar uitgekeerd waarbij de spreiding tussen de € 1.500 en € 12.250 ligt. De reden dat er een vaste prijs per kilo wordt

vergoed, is omdat de marktprijzen voor oud papier altijd erg schommelen. Voor de verenigingen is het prettig als zij voor dat deel in ieder geval zekerheid hebben en niet afhankelijk zijn van de grillen van de markt.

Vanaf januari 2020 zijn de oud papierprijzen in de markt gekelderd. Daar waar wij voorheen als gemeente nog, weliswaar zeer fluctuerende, *inkomsten* kregen voor het oud papier moet er al een paar maanden worden *betaald* voor de afvoer van papier. Deze fluctuaties zijn overigens gewoon in de papiermarkt. Dat er betaald moet worden voor de afvoer van papier is overigens al lang geleden. De fluctuaties in de inkomsten komen ten laste of ten bate van de afvalstoffenheffing.

Toegankelijkheid

Blad 3

De verenigingen die van oudsher meedoen bevinden zich op dit moment in een bevoorrechte positie: nieuwe verenigingen maken geen kans om mee te doen. De regeling is niet transparant; er wordt bijvoorbeeld niet op door de raad vastgestelde criteria getoetst, zoals het geval is bij de *subsidiëring Maatschappelijk Sport- en Cultuurfonds gemeente Barneveld*. In dit fonds is in totaal € 50.000 per jaar beschikbaar om een bredere bijdrage te leveren aan maatschappelijke doelen.

Samenwerken

Onze verenigingen zijn onmisbaar in de samenleving. Hun vrijwillige inzet voor de gemeenschap is waardevol. De energie die zij inzetten voor afvalinzameling zien wij liever als nuttig en niet als nodeloos. Daarom willen we juist met hen en met alle verenigingen samen bedenken hoe we dit weer kunnen bereiken, op basis van participatie rond de afvalopgave die voor ons ligt. We begrijpen de zorgen rondom het stopzetten van de regeling. Het heeft tot veel commotie geleid. Tegelijkertijd zien we ook grote betrokkenheid en creativiteit om dit samen te onderzoeken. We hebben het volle vertrouwen dat we met verenigingen tot een nieuwe samenwerkingsvorm kunnen komen.

Hoe nu verder

Eerst vindt het gesprek plaats met de betrokken 25 verenigingen, vervolgens wordt een traject gestart om te kijken wat er mogelijk is in samenwerking met alle verenigingen. Alle opties en input worden gezamenlijk verkend en in het najaar wordt hierover een voorstel aangeboden.

Op uw specifieke vragen gaan we hieronder in:

Vraag 1: Is de gemeente zich bewust van het feit dat veel verenigingen door dit voorgenomen besluit financieel hard getroffen kunnen worden?

Antwoord: Het besluit is om te stoppen met de huidige wijze van inzamelen, daarmee wordt bedoeld het laten meerijden van vrijwilligers in de cabine van de zijlader en hun inzet bij de achterlader waarbij vrijwilligers de kliko's aan de wagen hangen. Er is nog geen besluit genomen over de vergoeding; we willen met de verenigingen samen kijken hoe de inzet van vrijwilligers juist meer waarde kan worden gegeven in relatie tot onze nieuwe afvalopgave. Met taken waarvoor een vergoeding ontvangen wordt.

Vraag 2: Is de gemeente zich bewust van het feit dat een aantal van deze verenigingen deels afhankelijk zijn van deze financiële vergoeding en zonder deze bijdrage waarschijnlijk geen bestaansrecht hebben?

Antwoord: Wij zijn ons bewust van het feit dat verenigingen, dat geldt in meer of mindere mate voor iedere vereniging in de gemeente, afhankelijk zijn van financiële vergoedingen. Deze vergoedingen kunnen op legio manieren worden gegenereerd. Dat kan zijn door lesgeld, lidmaatschapsgeld, sponsoring, inzamelacties, subsidies et cetera. Onze indruk is dat verenigingen zeer goed in staat zijn om hier invulling aan te geven en het lijkt ons te ver gaan om het bestaansrecht van de verenigingen daaraan te verbinden.

Vraag 3: Is de gemeente het met de fractie eens dat er binnen de gemeente Barneveld nog altijd grote behoefte bestaat om op een dergelijke manier oud papier in te zamelen?

Blad 4

Antwoord: We begrijpen uiteraard dat verenigingen zich graag inzetten om afval goed te scheiden. Daarnaast kunnen zij de inkomsten die daaruit voortvloeien ook goed gebruiken. Dat geldt zoals gezegd voor alle verenigingen in de gemeente.

Vraag 4: Bent u het met ons eens dat terugdraaien van burgerparticipatie zelfredzaamheid van verenigingen niet in overeenstemming is met het tot nu toe gevoerde beleid?

Antwoord: Nee, we streven juist naar meer en zinnellere participatie met de verenigingen. Het mee rijden in een cabine van de vrachtwagen gedurende 6 uur is ook voor een vrijwilliger een weinig zinvolle en motiverende tijdsbesteding.

Vraag 5: Wat is de reden dat de gemeente juist op dit moment (onzekere tijden in verband met corona) een dergelijk voorgenomen besluit neemt? Is het niet beter om ten minste dit besluit uit te stellen?

Antwoord: Tijdens de commissievergadering van 26 juni 2019 tijdens de behandeling van de evaluatie afvalstrategie 2016-2020 kondigde wethouder Andre van de Burgwal al aan dat de wijze van oud papier inzamelen wordt veranderd. Natuurlijk is het lastig om nu de aankondiging te doen, maar voor het financiële aspect wordt zeker de tijd genomen om samen met de verenigingen eruit te komen. We hebben er alle vertrouwen in dat we een nieuwe vorm van meewerken vinden. We ontvangen hiervoor inmiddels al de eerste suggesties vanuit verenigingen.

Vraag 6: Kan de gemeente inzicht geven in de kosten en opbrengsten van zowel de gemeente als van verenigingen van het ophalen van oud papier (waar nodig niet openbaar)?

Antwoord: Hier verwijzen wij naar de bovenstaande toelichting.

Vraag 7: Wat verstaat de gemeente in dit geval onder een win-win situatie? Kan de gemeente dit toelichten? Houdt een win-win situatie in dat verenigingen ervan uit mogen gaan dat zij op 1 januari 2021 minimaal de financiële vergoeding zullen ontvangen die zij op dit moment ook krijgen?

Antwoord: De win-win situatie vanaf 2021 betekent zeker dat alle (dus niet alleen de huidige 25) verenigingen die willen een waardevolle bijdrage kunnen leveren in de vorm van vrijwilligerswerk op het gebied van bijvoorbeeld afval en hergebruik. Welke

vorm(en) dit krijgt en tegen welke vergoeding(en) wordt duidelijk in het raadsvoorstel dat we dit najaar hiervoor maken.

Vraag 8: Indien blijkt dat de financiële vergoeding voor verenigingen daadwerkelijk (voor een deel) zal wegvallen, wat is dan het alternatief dat de gemeente deze verenigingen biedt? Betekent dat gewoonweg minder inkomsten voor deze verenigingen? Of kan de gemeente nu al aangeven dat in dat geval de verenigingen gecompenseerd worden, met dien verstande dat de verenigingen er financieel niet op achteruit gaan?

Antwoord: Welke vorm(en) dit krijgt en tegen welke vergoeding(en) wordt duidelijk in het raadsvoorstel dat we dit najaar hiervoor maken .

Blad 5

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

H.F.B. van Steden
secretaris

dr. J.W.A. van Dijk
burgemeester